

สถานการณ์และแนวโน้มการจัดการศึกษาในจังหวัด การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการศึกษาของจังหวัดสมุทรสาคร (SWOT Analysis)

๑. ด้านโอกาสทางการศึกษา

จุดแข็ง : Strength

S๑ จังหวัดสมุทรสาครมีจำนวนสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ครอบคลุมทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาและตั้งกระจายอยู่ทั่วจังหวัด

S๒ สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของคนสมุทรสาครให้ดำรงคงอยู่ และสามารถให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชน

S๓ สถานศึกษามีหลักสูตรที่หลากหลาย ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นและยังมีความร่วมมือกับสถานประกอบการในการฝึกทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน เน้นการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

S๔ สถาบันการพลศึกษามีศักยภาพทางด้านกีฬา บุคลากรได้เข้าร่วมการแข่งขันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดและประเทศชาติ

S๕ นักศึกษาได้รับการคัดเลือกและส่งเสริมให้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับชาติและนานาชาติ

S๖ สถานศึกษาจัดหลักสูตรทดลองเรียนระดับอาชีวศึกษา หลักสูตรระยะสั้นสอนในโรงเรียนสามัญ

จุดอ่อน : Weakness

W๑ ประชาชนสมุทรสาครยังมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยต่ำกว่าเป้าหมายของจังหวัดและต่ำเป็นลำดับสามของประเทศ (ปี ๒๕๕๖)

W๒ สัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสายสามัญยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของจังหวัดสมุทรสาคร

W๓ ระบบการดูแลช่วยเหลือ การแนะแนวการศึกษาต่อในระดับอาชีพยังได้ผลไม่เต็มที่

โอกาส : Opportunities

O๑ จังหวัดสมุทรสาครมีอาณาเขตติดกับกรุงเทพฯ การคมนาคมสะดวก ส่งผลให้เด็ก เยาวชน และประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

O๒ ภาคประชาสังคม องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน มีศักยภาพสูงและมีความพร้อมให้การสนับสนุนสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา

O๓ มีสถานประกอบการจำนวนมากรองรับผู้เรียนจบสายอาชีวศึกษา

อุปสรรค : Threat

T๑ ค่านิยมของผู้ปกครองที่มีฐานะนิยมให้เด็กเรียนสายสามัญ ทศนคติของผู้ปกครองต่อภาพลักษณ์ผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ยังคงมีเรื่องทะเลาะวิวาทกันอยู่ การแนะแนวการศึกษาต่อในระดับอาชีพ ส่งผลต่ออัตราการเรียนต่อในสายอาชีพ

T๒ ผู้ปกครองไม่เข้าใจระบบการเรียนการสอนแบบทวิภาคี

T๓ สถานศึกษาระดับมัธยมไม่มีค่าใช้จ่ายพาเด็กไปเรียนในระบบการศึกษา

T๔ การย้ายถิ่นของแรงงานต่างด้าวมีมาก ส่งผลต่ออัตราการออกกลางคันของนักเรียน

T๕ ผู้ปกครองอพยพย้ายถิ่น แต่ไม่ได้ย้ายชื่อลูกออกจากทะเบียนบ้าน

T๓ อัตราการออกกลางคันยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ออกกลางคันเนื่องจากมีปัญหาสาเหตุ ดังนี้ สมรส เจ็บป่วย/อุบัติเหตุ อพยพตามผู้ปกครอง มีปัญหาครอบครัว ความยากจน ทำให้นักเรียนต้องพักการเรียนชั่วคราว ออกไปช่วยผู้ปกครองหารายได้ การย้ายติดตามผู้ปกครองของนักเรียน หรือสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีเวลาอยู่ด้วยกันน้อย เวลาส่วนใหญ่จะอยู่กับเพื่อนและเทคโนโลยี เป็นต้น

๒. ด้านคุณภาพการศึกษา

จุดแข็ง : Strength

S๑ คะแนนเฉลี่ยรวมผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน o-net ระดับจังหวัดมีพัฒนาการสูงขึ้น ในระดับชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ และรายวิชาดังนี้

- ป.๖ วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และสูงกว่าระดับประเทศทุกวิชา
- ม.๓ วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และสูงกว่าระดับประเทศในวิชาสังคมศึกษาและภาษาอังกฤษ

- ม.๖ ใน ๕ วิชาหลัก

S๒ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงขึ้น

S๓ สถาบันการพลศึกษา

- นักศึกษามีศักยภาพทางด้านกีฬา
- มีผลสัมฤทธิ์ในการแข่งขันโดยได้เข้าร่วมการแข่งขันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดสมุทรสาครและประเทศชาติได้

- มีสุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ

- ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับการยอมรับจากหน่วยงานสถานประกอบการ ทั้งภาครัฐและเอกชน

S๔ ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่มีศักยภาพในการจัดการศึกษา มีความรับผิดชอบ มีความรู้ความสามารถ

S๕ ครูมีความสนใจ ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม

S๕ อาจารย์ในสาขาวิชาชีพ มีทักษะและความเชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับ

S๖ สถานศึกษามีความพร้อม มีศักยภาพ มีความเข้มแข็ง ส่วนใหญ่ ในทุกระดับการศึกษามีคุณภาพได้รับการรับรองมาตรฐาน โดย สมศ.

S๗ หน่วยงานรับผิดชอบระดับจังหวัดและสถานศึกษามีความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้อย่างเป็นระบบ ดำเนินงานในรูปแบบเครือข่าย มีการทำวิจัย

S๘ มีการจัดโรงเรียนนาร่อง เด็ก ม.๓ ไปเรียน เป็นรายชั่วโมงที่อาชีวะเพื่อปรับพื้นฐานความรู้

จุดอ่อน : Weakness

W๑ ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-net ในระดับชั้น ม.๓ และ ม.๖ ยังต่ำกว่าเป้าหมายของจังหวัด

W๒ เด็กที่อยู่ในสถานประกอบการในการเรียนระบบทวิภาคีเวลานาน ส่งผลต่อการสอบ V-net ของเด็ก บางคนเมื่อกลับมาเรียนวิชาพื้นฐานจะต่อไม่ติด

W๓ นักเรียนมีทักษะและสติปัญญาต่างกัน

W๔ นักเรียนไม่กล้าสื่อสารภาษาอังกฤษ และไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวัน

W๕ ครูไม่ตรงสาขา ไม่ตรงความจำเป็น ในการจัดการศึกษาทุกระดับ ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพเพียงพอ

W๖ สถานศึกษาที่มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูลักษณะเวียนสอน ส่งผลต่อความเอาใจใส่ในตัวเด็กของครูมีไม่เท่าที่ควร

W๗ ครูส่วนใหญ่ไม่เป็นคนที่ต้องถิ่นสมุทรสาคร จะย้ายถิ่นเมื่อบรรจุแล้วครบวาระ

W๘ ครูบางส่วนยังสอนไม่เป็น ไม่มีวิธีการสอน ขาดทักษะ ครูรุ่นใหม่เน้นการสอนเฉพาะเรื่องที่รับผิดชอบ ไม่มีการดึงดูดความสนใจเด็ก ไม่มีจิตวิญญาณความเป็นครู

W๙ ครูรุ่นใหม่ไม่มีจิตวิญญาณความเป็นครู ขาดความเอาใจใส่นักเรียน

W๑๐ ขาดแคลนบุคลากรครู ครูไม่ครบชั้น ครูตามสาขาวิชาที่จำเป็น โดยเฉพาะในสถานศึกษาขนาดเล็ก

โอกาส : Opportunities

O๑ รัฐบาลงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษค่อนข้างมาก

O๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน ชุมชน ท้องถิ่น มีความพร้อมสูงในการให้ความช่วยเหลือด้านปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ เช่น อัตราค่าจ้างครู สิ่งก่อสร้าง สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ทุนการศึกษา อุปกรณ์การศึกษา

O๓ รัฐมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาการศึกษา ส่งผลให้มียกงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาจากต้นสังกัด

O๔ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนด้านสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เช่น สถาบันการพลศึกษา , ประชาสัมพันธ์จังหวัด , มหาชัยเคเบิลทีวี ฯลฯ

O๕ ยุทธศาสตร์จังหวัดมีแผนงานให้การสนับสนุนคุณภาพการศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ด้านการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

O๖ นโยบายรัฐให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ส่งผลต่อการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด และแนวทางการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม

O๗ โครงการทางไกลผ่านดาวเทียมตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เปิดโอกาสให้ครูและเด็กได้เรียนรู้มากขึ้น

O๘ สถานประกอบการมีความต้องการให้ปรับหลักสูตรเพื่อเอื้อต่อการบรรจุนักเรียนในอนาคต

อุปสรรค : Threat

T๑ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนรัฐของสมุทรสาครมีฐานะยากจน ไม่มีความพร้อมในการเอาใจ ใส่เลี้ยงดู เด็กขาดเรียนเนื่อง ๆ ไม่มาเรียน ตามตัวไม่ได้ นักเรียนขาดความต่อเนื่องในการพัฒนา มีปัญหาครอบครัวส่งผลต่อสภาพจิตใจและพฤติกรรมนักเรียน

T๒ กระแสสังคมมีผลต่อพฤติกรรมผู้เรียน บางส่วนไม่ถูกต้อง ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

T๓ ระดับอาชีวศึกษาข้อสอบที่เน้น ทฤษฎี จึงไม่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้น ภาคปฏิบัติ ส่งผลต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ของเด็ก

T๔ สถานประกอบการให้ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานต่างกัน (ระบบทวิภาคี) ส่งผลให้นักเรียน ไม่อยากไปเรียนในที่ๆค่าตอบแทนน้อยกว่า

T๕ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีครูไม่ตรงสาขา/วิชาเอก การสรรหา บรรจุ ไม่ตรงกับ ความจำเป็นที่แท้จริง

T๖ ครูสาขาที่ต้องการของวิทยาลัยชุมชน ส่วนใหญ่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพเมื่อมาสมัครสอบ

T๗ ครูขาดแคลน ไม่เพียงพอกับภาระงาน โดยเฉพาะในสถานศึกษาขนาดเล็ก

T๘ มีอัตราว่างจำนวนมากในตำแหน่งผู้บริหารในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาไม่มีผู้ย้ายมา

T๙ ครูมีภาระงานอื่นมากกว่างานสอน ส่งผลให้ไม่มีเวลาอยู่โรงเรียน ไม่สามารถออกแบบ กระบวนการเรียนการสอนได้เต็มที่ และไม่เพียงพอต่อการดูแลเด็กและการจัดการเรียนการสอน

T๑๐ นโยบายเน้นการสอนเพื่ออาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสฯ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน

T๑๑ จังหวัดให้การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและ ระดับอุดมศึกษาน้อย

T๑๒ ผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ที่เข้าถึงประชาชนอย่างรวดเร็ว ทำให้เด็กมีค่านิยมในเชิงวัตถุนิยมเข้มข้นมากขึ้น ส่งผลต่อการจัดการศึกษา ยกขึ้น

T๑๓ ขาดอัตรากำลังครูทดแทนจากส่วนกลาง การสรรหาครูทดแทนครูเกษียณในสถาบัน อาชีวศึกษาและการพลศึกษาไม่เพียงพอ สะสมหลายปี

T๑๔ คนสมุทรสาครไม่นิยมเรียนครูหรือมีอาชีพครู

T๑๕ ไม่มีผู้สมัครเป็นครูในสาขาเฉพาะทาง โดยเฉพาะใน วิทยาลัยประมง เช่น การต่อเรือ

T๑๖ ขาดปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาที่เพียงพอ ทั้งอัตรากำลังครู งบประมาณ การบริหารจัดการ

T๑๗ การย้ายถิ่นของผู้ปกครองที่เป็นแรงงานต่างถิ่น/แรงงานต่างด้าว ส่งผลให้นักเรียน ไม่ได้ เรียนอย่างต่อเนื่อง

T๑๘ เด็กต่างด้าวมีเป็นจำนวนมากในการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียน การสอนและระบบการบริหาร

๓. ด้านบริหารจัดการ

จุดแข็ง : Strength

S๑ สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาไม่มีเรื่องร้องเรียนด้านทุจริต ไม่มีข่าวเรื่องการ เรียกรับเงินส่งผลให้มีความนิยมมาสอบบรรจุครูที่จังหวัดสมุทรสาครมาก

S๒ การเข้าเรียนต่อสายอาชีวศึกษานักเรียนมัธยมฯ มีอัตราสูงขึ้น

S๓ หน่วยงานองค์กรทางการศึกษาให้ความร่วมมือบุคลากรมีความเข้มแข็ง

S๔ สถานศึกษาจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ระดับ ปวส. ได้ร้อยละ ๑๐๐

S๕ สถานศึกษามีการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายช่วยเหลือกัน

๕๖ การเคลื่อนย้ายอัตรากำลังครูจากสถานศึกษาเกินเกณฑ์ ไปสถานศึกษาขาดเกณฑ์ทำได้ยาก

จุดอ่อน : Weakness

- W๑ อัตรากำลังบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้านสนับสนุนการสอนในสถานศึกษาไม่เพียงพอ ไม่สอดคล้องกับภาระงาน
- W๒ กระบวนการจัดครูให้ประจำชั้นยังไม่เข้มแข็ง เช่น ครูที่สอนชั้น ป.๑ ต้องจัดคนที่มีความรับผิดชอบสูง
- W๓ อัตรากำลังครูของวิทยาลัยประมงต่ำ ส่งผลให้เกิดความขาดแคลนครู
- W๔ สถานศึกษาส่วนหนึ่งยังไม่มีกระบวนการการเรียนการสอน
- W๕ การประมวลผลข้อมูลด้านการศึกษาในภาพของจังหวัด ยังไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ ความหลากหลายในแบบการจัดเก็บในแต่ละหน่วยงานต่างรูปแบบกัน การหลอมรวมเป็นไปได้น้อย ต้องทำการเก็บใหม่ ทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน

โอกาส : Opportunities

- O๑ องค์กรคณะบุคคลใน กศจ. มีผู้แทนในส่วนภาคเอกชนที่มีความพร้อมสูง
- O๒ กฎหมายเอื้อให้องค์กรคณะบุคคลระดับจังหวัดพิจารณาเรื่องการบริหารงานบุคคล เช่น การเคลื่อนย้ายอัตรากำลังครู
- O๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน ชุมชน ท้องถิ่น มีความพร้อมสูงในการให้ความช่วยเหลือด้านปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ เช่น อัตรากำลังครู สิ่งก่อสร้าง สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ทุนการศึกษา อุปกรณ์การศึกษา
- O๔ พื้นที่ให้บริการสื่อสารสัญญาณอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีครอบคลุมทั่วถึง
- O๕ มีจำนวนสถานประกอบการรองรับเพียงพอและมีความพร้อมให้เด็กเข้าศึกษาในระบบทวิภาคี
- O๖ มีหน่วยงานระดับภาคเป็นเจ้าภาพในการจัดเก็บข้อมูลทางด้านการศึกษาจากทุกหน่วยงานทางการศึกษา

อุปสรรค : Threat

- T๑ ข้อมูลจากภาคเดิมมาใช้ประโยชน์ได้ไม่ตรงตามเวลาที่ต้องการ
- T๒ มีนโยบายเคลื่อนย้ายอัตรากำลังครู แต่มีเกณฑ์เงื่อนไขไม่ให้อำนาจให้สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า ๒๕๐ คน
- T๓ นโยบายจำกัดอัตรากำลังภาครัฐไม่สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาการพัฒนาประเทศด้านคน
- T๔ นโยบายการสอบบรรจุครู เวลาไม่เอื้อและสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนเอกชน
- T๕ หน่วยงานต่าง ๆ เข้าไปให้สถานศึกษาเก็บข้อมูลและทำกิจกรรมมากเกินไปทำให้ครูจัดการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่
- T๖ ผู้ปกครองชุมชน ไม่ยินยอมให้รวม เลิกล้ม รร.
- T๗ ชุมชนเป็นชุมชนขนาดเล็ก ไม่มีความพร้อมในการ สนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียน

T๘ ผู้ปกครองไม่เข้าใจระบบการเรียนการสอนแบบทวิภาคี

T๙ ค่านิยมของผู้ปกครองที่มีฐานะ นิยมให้เด็กเรียนสายสามัญ

T๑๐ บุคลากรสายสนับสนุนด้านการศึกษาไม่เพียงพอ ส่งผลต่อภาระงานไม่สอดคล้องกับจำนวนบุคลากร เนื่องจากนโยบายและกระบวนการ/หลักเกณฑ์ขั้นตอนการสรรหา